

AUKŠTAITIJOS SAUGOMŲ TERITORIJŲ DIREKCIJA
AKCIJOS „PARAGAUK AUKŠTAITIJOS“ LANKYTINŲ OBJEKTŲ
SĄRAŠAS

ANYKŠČIŲ REGIONINIS PARKAS

- 1. Medžių lajų takas.** Tai pirmasis takas Baltijos valstybėse ir Rytų Europoje, 2015 m. atvėręs galimybę lankytojams pasivaikščioti medžių lajų lygyje ir pasigrožėti poeto Antano Baranausko apdainuotu Anykščių šileliu, Šventosios upės vingiais bei tolimoje besistiebiančiais aukščiausios Lietuvoje Šv. Mato bažnyčios bokštais. Tako ilgis – 300 m., bokštas – 34 m.
Koordinatės: 55.48560, 25.06001. Tel. 8–684 53736

- 2. Bijeikių apžvalgos bokštas.** Bokštas stovi ant 163 m virš jūros lygio iškilusios kalvos, Bijeikių kaime. Nuo 15 m aukštyje esančios apžvalgos aikštelės, atsiveria įspūdinga Rubikių ir Dusyno ežerų panorama, galima įžvelgti trijų bažnyčių (Debeikių, Leliūnų ir Alantos) bokštus, Bijeikių piliakalnį bei Storių kalvas.
Koordinatės: 55.48579, 25.26885

- 3. Daumantų atodanga.** Tai unikali, tris geologinius sluoksnius atverianti atodanga. Jos apatinėje dalyje atsidengia viršutinis Devono smiltainis ir Neogeno periodo kvarcinio smėlio sluoksniai – svarbiausias Anykščių rajono gelmių turtas. Nuo maždaug 300 metrų ilgio ir 27 metrų aukščio stataus dešiniojo Šventosios upės šlaito matyti įspūdingas gamtovaizdis.
Koordinatės: 55.44550, 24.98511

LANKYTOJŲ CENTRAS

Ekspozicijoje susipažinsite su šios saugomos teritorijos išskirtinėmis vertybėmis. Pagrindinė ekspozicijos tema pateikta kaip apdainuotas gamtos ir kultūros paveldas, atsiskleidžiantis gausiuose literatūros kūriniuose. Ekspozicijoje gausu audiovizualinės medžiagos. Interaktyviuose žemėlapiuose – ne tik tiksli objektų padėtis, bet ir išsami informacija apie juos, nuotraukos, video siužetai. Sužinosite, kodėl įsteigti parko draustiniai ir rezervatas, kas juose saugoma. Išgirsite legendų ir padavimų apie saugomus medžius, riedulius, paslaptingas vietas. Mėgstančius literatūrą laukia įgarsintos žinomiausių Anykščių garsinusių kūrinių ištraukos. Turėsite galimybę pamatyti Anykščių krašto grožį iš paukščio skrydžio! Susipažinę su parko vertybėmis bei su pėsčiųjų, dviračių, vandens trasomis, sužinoję, kur galima apsistoti ir pavalgyti, ką aplankyti ir nuveikti, galėsite keliauti po parką, išmėginti trasas ir aplankyti sudominusias vertybes!

Adresas: J. Biliūno g. 55, 29110 Anykščiai. Tel. 8–658 30472, www.anyksciuparkas.lt
Koordinatės: 55.53088, 25.11955

PARKO PRODUKTO ŽENKLO TURĖTOJAI (dėl lankymo būtina susitarti iš anksto)

1. **„Pilnatvė“**. Rankų darbo muilai, natūralios kosmetikos gamyba, prekyba, edukaciniai užsiėmimai. Kruopščiai, su dėkingumu gamtai, žmonių rankomis surinkti augalai virsta aliejinėmis ištraukomis, iš kurių gaminama unikali, natūrali, rankų darbo kosmetika ODORATA. Tel. 8-615 98769.
2. **„Arbatos magija“**. Miško, pievų, pelkių, gėlių vandenių produktai. Prekyba, edukaciniai užsiėmimai. Renkamos vaistažolės, gaminami mišiniai ir gilių kava yra sertifikuoti tautinio paveldo produktai. Tel. 8-659 7836.
3. **Bitininkas Alvydas Dūda**. Žemės ūkio produktai, miško, pievų, pelkių, gėlių vandenių produktai. Prekyba, edukacinės programos „Medaus kelias“ ir „Vaško žvakių gamyba“. Veikla – medus, medaus produktai, edukaciniai užsiėmimai – viskas, kas susiję su bitėmis. Tel. 8-610 33289
4. **„Pjauk grybą“**. Miškų, pievų, gėlių vandenių produktai. Prekyba. Gaminiai – rankų darbo, receptai – kartos perduodami kartai. Rankų darbo brandinti obuolių sūriai yra vizitinė ūkio kortelė, taip pat obuolių traškučiai, džiovintos kriaušės, moliūgų cukatos, ir kitos miško gėrybės. Tel. 8-687 87826.

ASVEJOS REGIONINIS PARKAS

1. **Dubingių piliakalnis su Radvilų pilies mūrais**. XVI a. pr. piliavietė atiteko Radviloms. Nuo to laiko iki XVII a. vid. Dubingiai neatsiejami nuo Radvilų giminės iškilimo ir suklestėjimo istorijos. Piliavietėje galima aplankyti Radvilų rūmų liekanų ekspoziciją bei buvusios evangelikų reformatų bažnyčios vietą su Radvilų laidojimo panteonu. Piliavietėje įrengtas pažintinis takas su 6 apžvalgos stotelėmis prie archeologinių ir gamtinių objektų. Natūralaus grunto pažintinio tako ilgis 1,5 km. Eidami juo turėsite galimybę ne tik grožėtis išskirtinio grožio gamtos vaizdais, bet ir iš informacinių stendų sužinoti svarbią ir konkrečią vietą apibūdinančią informaciją. Piliavietėje dirba gidė, kuri gali papasakoti daug įdomių istorijų.

Adresas: Radvilų g. 11, Dubingiai, Molėtų rajonas.

2. **Liudgardo šlaito pažintinis takas**. Įspūdingiausia tako vieta – regykla, status, brandžiu pušynu apaugęs aukštas šlaitas šiaurinėje Asvejos ežero pakrantėje tarp Baluošos upelio žiočių ir Giraičiu kaimo. Čia atsiveria nuostabus vaizdas į Asvejos ežerą. Šlaite įrengti laiptai, kuriais galima nusileisti prie Asvejos ežero, o šlaito ketera vingiuoja pažintinis takas su informacine sistema, edukaciniais įrengimais ir poilsio vietomis, vedantis prie Baluošos upelio.

Kordinatės: 596585, 6103295 (LKS); 55.056063, 25.511753 (WGS); 55° 3' 21.83", 25° 30' 42.31" (WGS).

3. **Jurkiškio upelio pažintinis takas** – vienas įdomiausių ir įspūdingiausių parko gamtos objektų. Upelio ilgis tik 1,2 km, tačiau per šį trumpą atstumą jis „nukrenta“

apie 12 metrų, todėl sraunumu ir vingiuotumu primena kalnų upokšnį. Jo šlaitų aukštis siekia 18 metrų. Upelio dugnas nusėtas rieduliais. Vagoje guli valstybės saugomas gamtos paveldo objektas – Jurkiškio akmuo, vadinamas dar ir „Puntuko vaiku“. Jo apimtis siekia 5 metrus. Kad lankytojams atsivertų visas kanjoninio slėnio grožis prie Jurkiškio upelio įrengtas 1,5 km pažintinis takas su informaciniais stendais ir rodyklėmis.

Kordinatės: 589950, 6105221 (LKS); 55.074604, 25.408542 (WGS); 55° 4' 28.57", 25° 24' 30.75" (WGS)

LANKYTOJŲ CENTRAS

Jus pasitiks ekspozicija „Ilgiausio Lietuvos ežero slėpiniai. Kultūrinis paveldas“. Joje pristatomas parko gamtos ir kultūros paveldas. Stenduose pateikiama informacija apie kraštovaizdžio formavimąsi, augalijos ir gyvūnijos vertybes, Dubingių miestelį bei piliavietę. Interaktyvi archeologo dėžė sudomins mažiausius lankytojus. Čia jie „ras“ senosios Radvilų pilies koklius. Virtuali Asvejos ežero studija trimačiame interaktyviame ekrane nepaliks abejingų.

Adresas: Radvilų g. 1, Dubingiai, Molėtų rajonas. Tel. 8383 47222, 8 626 53014.

www.asvejosparkas.lt

BIRŽŲ REGIONINIS PARKAS

- 1. Pėsčiųjų tiltas 525 m. ir Astravo dvaro kompleksas.** Širvėnos ežeras yra seniausias dirbtinis vandens telkinys Lietuvoje, suformuotas 1575 m. užtvėnkus dvi per Biržus tekančias upes, kuris saugojo tvirtovės bei miesto prieigas. Per Širvėnos ežerą buvo nutiestas 525 m. ilgio ir 2,45 m pločio pėsčiųjų tiltas, jungiantis Astravą ir Biržų miestą. Keliaujant tiltu pasieksite Astravo dvaro rūmus. 1862 m. Astrave grafai Tiškevičiai pastatė dviaukščius rūmus su belvederiniu bokštu. Itališkų vilų stiliaus rūmai yra viena gražiausių romantizmo laikotarpio dvarų rezidencijų Lietuvoje.

Koordinatės: 56.211191, 24.769184 (pėsčiųjų tiltas); 56.219755, 24.768659 (Astravo dvaras).

- 1. Smegduobės „Barsuko ola“ pažintinis–geologinis takas.** Pėsčiųjų tako ilgis - 700 m. Jo pradžia yra prie smegduobės „Geologų duobė“, toliau takas veda pro smegduobę „Lapės ola“, o pasiekus „Gojelio“ miško pakraštį, įveda į smegduobyną, kuriame yra smegduobė „Barsuko ola“ ir kitos dar didesnės bei gilesnės smegduobės. Takas leidžia apžvelgti net 13 smegduobių, iš kurių trys yra sudėtingesnės savo forma, ir kurių duburiuose yra susijungusios po dvi ar tris anksčiau atsivėrusias smegduobes.

Koordinatės: 56.21005, 24.693173.

2. **Kirkilų apžvalgos bokštas** pastatytas prie Kirkilų karstinių ežerėlių. Forma jis primena kanoją arba grimztančią valtį. Bokšto aukštis – beveik 32 metrai. Prie pat apžvalgos bokšto pamatysite ir pažintinį taką su pontoniniais tilteliais – tai puiki galimybė stebėti šiuos unikalius vandens telkinius iš labai arti. Koordinatės: 56.248436, 24.690898

LANKYTOJŲ CENTRAS ir lauko ekspozicija „Biržų krašto geologinės įdomybės“. Centre įrengta ekspozicija supažindina su šios saugomos teritorijos išskirtinėmis vertybėmis. Pagrindinė ekspozicijos tema – „Prasmengiančios žemės kraštas“, nes Biržų kraštas garsėja smegduobėmis, įgriuvomis, įdomiais geologiniais procesais. Antroje ekspozicijų salėje lankytojams parengta mineralų bei uolienu ekspozicija, supažindinanti su krašto geologiniais turtais. Lankytojų laukia ir įdomus pažintinis interaktyvus kerno ekspozicijos stendas, kurio pagalba jie gali pajusti gręžinio gylio mastelį ir pažinti geologinių sluoksnių kaitą.

Adresas: Rotušės g. 10, Biržai. Koordinatės: 56.202449, 24.755287. Tel: +37065931013

PARKO PRODUKTO ŽENKLO TURĖTOJAI (dėl lankymo būtina susitarti iš anksto)

1. **Kirkilų kaimo bendruomenė** saugo krašto tradicijas, puoselėja tradicinius amatus ir lankytojams atveria jų žavesį. Vienas iš išskirtinių tautinio paveldo produktų, kurių paskanauti kviečia Kirkilų bendruomenė, – rupių miltų blynai, kurie vasarą patiekiami ant vynuogių lapų. Grūdai blynams malami specialiu retu sietu, kepami taukuose, valgomi su obuoliene, rabarbarų uogiene arba spirgučiais. Adresas: Mokyklos g. 14, Kirkilų k., Biržų rajonas. Tel. +370 618 28298.

2. **Čygo–Kalkio tikroji ūkinė bendrija „Rinkuškiei“**. Aludarių šeima laikosi senų aludarystės tradicijų – alus verdamas tik iš tyro vandens, miežių salyklo ir apynių. Čia galima užsisakyti degustacijas, firminėje krautuvėlėje įsigyti gaminamos produkcijos.

Adresas: Alyvų g. 8, Biržai. Tel. +37065952526. www.rinkuskiai.lt
alauskelias@rinkuskiai.lt

GRAŽUTĖS REGIONINIS PARKAS

1. **Salako Švč. Mergelės Marijos Sopulingosios bažnyčia**. Tai aukščiausia Lietuvoje iš tašytų lauko akmenų pastatyta bažnyčia, kurios bokštas stiebiasi net į 72 metrų aukštį. Nors bažnyčia pastatyta 1911 metais, tačiau neogotikinio stiliaus pastatas atrodo lyg didingas viduramžių statinys. Adresas: Bažnyčios g. 28, Salakas. GPS: 55.584067, 26.140365.

2. **Šventosios aukštupio pažintinė trasa** driekiasi bene įspūdingiausiu Gražutės regioninio parko kraštovaizdžiu. Ji reprezentuoja Antalieptės marių hidrografinį draustinį bei jo gamtines ir kultūrines vertybes. Trasoje įrengti stendai pažers

įdomių faktų apie Antalieptės HE ir marių atsiradimo istoriją, atskleis marių salų ir biologinės įvairovės paslaptis, papasakos apie „dingusius ežerus“, senųjų kaimų likimą. O trasos viduryje jūsų laukia nepakartojama patirtis – pontoninė perkėla, kuria persikelsite per sąsiaurį iš vieno kranto į kitą.

Tako pradžios koordinatės: 624491, 6167905 (LKS); 55.629977, 25.976974 (WGS).

3. **Lūžų miško šventykla.** Šavašos slėnyje XVI–XVII amžiuose buvo pasislėpusi senovės lietuvių šventykla, o iki mūsų dienų iš jos išliko Lūžų akmuo su dubeniu. Manoma, kad šventykloje ugnis negeso dar 200 metų po krikščionybės įvedimo. Ypatingas akmuo yra Šavašos pažintiniame take.
Koordinatės: 55.642438, 25.851789.

LANKYTOJŲ CENTRAS

Tai vartai į Gražutės regioninį parką, vieta, kurioje geriausia suplanuoti ir pradėti savo kelionę po parką. Čia teikiama profesionali, visapusiška informacija apie parko lankytinas gamtos ir kultūros paveldo vertybes, kraštovaizdį bei biologinę įvairovę.

Be gamtinės ekspozicijos, pristatančios parko įvairovę, yra ir Salako krašto etnografinė ekspozicija. Ji supažindina su XIX a. pab. – XX amžiaus salakonų gyvenimo būdu, buitimi ir rakandais, miestelėnų charakteriu, gražiausiomis krašto šventėmis, senaisiais amatais, verslais, miestelio įžymybėmis bei tautinėmis mažumomis. Lankytojų centre veikia V. Žilinskienės „Jūrų muziejus“, kuriame išgirsite ne tik kvapą gniaužiančių istorijų apie pavojingas jūrų keliones, nuodingąsias kriaukles, gydomuosius sepijų miltelius, bet ir pamatysite gausybę neįprastų bei neregėtų jūros gelmių gyventojų. O jei labai pasiilgote jūros, tikrai išgirsite ją, kriauklėse ošiančią.

Adresas: Laisvoji aikštė 14, Salakas, Zarasų rajonas. Tel. +370 670 97265

<http://grazutesparkas.lt/>

PARKO PRODUKTO ŽENKLO TURĖTOJAI (dėl lankymo būtina susitarti iš anksto)

1. **Antalieptės basųjų karmelitų vienuolynas** tai unikali 300 metų istoriją skaičiuojanti vieta. Deja, vienuolių čia nebėra, tačiau galima pasivaikščioti po vienuolyno rūsius ir karcerius ir sužinoti kaip jie anuomet gyveno. Dabar vienuolyne veikia socialinis restoranėlis „Soti siela“, kuriame galima paskanauti tradicinių Antalieptės beigelių.

Adresas: VŠĮ „Inovatorių slėnis“, Žilėno g.2, Antalieptė Zarasų r.

Tel. +370 604 83 856. www.inovatoriuslenis.lt,

el.paštas: info@inovatoriuslenis.lt

2. **Gediminas ir Rita Kairiai** – Degučių kaime gyvenantys medžio drožėjai, tautodailininkai, – senojo šaukščiaus, kubilininkystės, stalystės ir žaislininkystės amatų puoselėtojai. Tautinio paveldo sertifikatą turintys bei tęsiantys senąsias drožimo tradicijas amatininkai suteiks galimybę kiekvienam pažinti medžio drožybos įrankius, medienos rūšis, drožybos

technikas. Lankantis Gedimino ir Ritos Kairių dirbtuvėse galima ne tik užsisakyti edukaciją, bet ir įsigyti amatininkų drožinių: mediniai (spalvoti) žaislai, švilpukai (paukštukai, arkliukai), Zarasų rajone esančių regioninių parkų mediniai magnetai – mini herbai, šaukštai, mentelės, pjaustymo lentelės, samčiai, verpstės ir kt.

Adresas: Liepų g. 18, Degučiai, Zarasų raj.

Gediminas Kairys tel.: +370 686 61174, Rita Kairienė tel.: +370 670 46972.

El. paštas: saukstumedis@gmail.com

KAUNO MARIŲ REGIONINIS PARKAS

- 1. Arlaviškių pažintinis takas.** Šis takas veda per Natura 2000 teritoriją, Arlaviškių botaninį draustinį, ypatingą „Kadagių slėnį“. Tako ilgis 1,3 km, 500 metrų iš jų - lentinis takas, o 800 metrų - gruntinis takas. Šiame take galima pasigrožėti unikaliu užlieto Nemuno slėnio kraštovaizdžiu, išvysti kadagių giraitę, Dabintos salą, retus augalus - gauruotąjį gvazdiką, melsvąjį gencijoną, boloninį katilėlį. Šis takas 2016 m. buvo pripažintas gražiausiu pažintiniu taku Lietuvoje. Į taką galite vykti pavasarį, vasarą, rudenį ar žiemą ir pajauti šios vietos dvasią skirtingais metų laikais.

Adresas: Arlaviškių k., Kauno raj. Koordinatės: 511523, 6075392 (LKS).

<https://www.kaunomarios.lt/arlaviskiu-pazintinis-takas.p62>

- 2. Pažaislio bažnyčios ir vienuolyno ansamblis** yra vienas puikiausių brandžiojo baroko architektūros šedevrų Šiaurės rytų Europoje. Šventovę Kauno pakraštyje, tuo metu atokiame miške, XVII a. vienuoliams kamalduliams pastatydino Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kancleris Kristupas Žygimantas Pacas. Ansamblį suprojektavo italų architektas Džiovanis Batista Fredianis, jis išpuoštas Lombardijos skulptūros meistrų lipdiniais ir florentiečio tapytojo Mykolo Arkangelo Palonio freskomis. Vienuolyną supa Pažaislio parkas ir jaukus pažintinis takas, kuris veda prie Kauno marių ir Kauno Žalgirio jachtklubo.

Adresas: Masiulio g. 31, Kaunas.

<https://www.pazaislis.org/istorija-2>

- 3. Žiegždrių pažintinis takas** su gamtos paveldo objektais Kalniškių konglomeratų ir Žiegždrių atodanga. Tako ilgis - 1,6 km. Einant juo galima susipažinti su Kauno marių pakrantės žemės gelmių paslaptimis. Sužinoti kas yra atodangos, konglomeratai, nuošliaužos, fosilijos (belemnitai), kaip jos susidaro ir kaip jas rasti. Čia ne tik nusikelsite 13 000 metų į praeitį, bet ir nukeliausite daugiau kaip 2000 žingsnių ir sudeginsite daugiau kaip 200 kalorijų. Takas nėra žiedinis, tad teks keliauti pirmyn ir atgal. Trasa sudėtinga daug laiptelių ir lieptelių, teks kilti į viršų ir leistis žemyn. Šis takas turi unikalius gamtos paveldo objektus ir darinius, pvz.: 400 metrų ilgio

geologiniame objekte Kalniškių konglomerate galite pamatyti vienintelius Lietuvoje besiformuojančius stalagtitus.

Adresas: Žiegždriai, Kauno raj. Koordinatės: 504902, 6083646 (LKS)

<https://www.kaunomarios.lt/ziegzdriu-geologinis-takas,p63>

LANKYTOJŲ CENTRAS

Pagrindinė lankytojų centro tema – “Nemuno virsmas mariomis”. Lankytojų centre galima susipažinti su Kauno marių gamtos kultūros vertybėmis, su išskirtine Kauno marių regioninio parko verte, susiplanuoti, kur nuvykti ir ką pamatyti. Išgirsti senolių “dugniečių” pasakojimus ir retų paukščių giesmes. Prie lankytojų centro lankytojų laukia jauki gamtinė aplinka, supynės vaikams ir suaugusiems, basų kojų ratas, miegapelių gilės ir kiti samgūs edukaciniai įrenginiai. Prieš atvykstant į lankytojų centrą rekomenduojame susisiekti su Kauno marių regioninio parko grupės administracijos darbuotojais ir pasiteirauti ar apsilankymas lankytojų centre galimas.

Adresas: Miškininkų g. 2, Vaišvydavo k., Kauno rajonas. Tel. 8 37 383071. El.p. www.kaunomarios.lt

PARKO PRODUKTO ŽENKLO TURĖTOJAI (dėl lankymo būtina susitarti iš anksto)

Ignas Rimantas Mažukna – plaukimas Kauno mariomis. Sekmadieniais plukdo į Rumšiškės bei Birštoną.

Adresas: <http://laivai.info>. Tel.: 8 612 64 010.

KREKENAVOS REGIONINIS PARKAS

- 1. Apžvalgos bokštas.** Apžvalgos aikštelė įrengta 25 m aukštyje nuo žemės paviršiaus. Iš jos galima grožėtis Nevėžio slėniu ir apžvelgti aplinkines teritorijas maždaug 10 kilometrų atstumu. Slėnyje matosi išsirangiusi Nevėžio upė, įvairių formų senvagės, užutekiai. Tolumoje - Krekenavos miestelis, mažosios bazilikos bokštai, buvusio Slabados malūno užtvanka, Krekenavos tvenkinys, dirbamų laukų ir pievų apsuptos ūkininkų sodybos ir miškų platybės. Nakties metu bokštas apšviestas. Vėliau siūlome pažinti gamtą, praeinant šalia bokšto įrengto „Pojūčių tako“ 12 stotelių, kuriose laukia skirtingos užduotys ir įvairūs pojūčiai.

Adresas: Dobrovolės k. 2, Krekenavos sen., Panevėžio r.

- 2. Pašilių stumbrynas.** Pažintis su Lietuvos miško galiūnais stumbrais – saugoma rūšimi, įrašyta į Lietuvos ir tarptautinę Raudonąsias knygas. Stumbrų atgimimas Lietuvoje 1969 m. prasidėjo būtent čia – Pašilių stumbryne. Stebėti šiuos didingus žvėris galite iš specialiai įrengtos apžvalgos aikštelės. Po to siūlome praeiti greta įrengtu pažintiniu Miško taku.

Adresas: Petriškių k., Krekenavos sen., Panevėžio r.

Iki liepos 1 d. stumbrynas uždarytas rekonstrukcijai, todėl lankymas galimas su grupe susitarus tel. +370 686 91852.

- 3. Bakainių piliakalnis.** Piliakalnio kompleksą sudaro pilies kalnas, kur kadaise stovėjo medinė pilis, priešpilis ir papilys su apsauginiais pylimais. Piliakalnis, iš trijų pusių apjuostas Liaudies upės, neabejotinai yra viena gražiausių parko vietų.

Adresas: Surviliškio km. Kėdainių raj.

Koordinatės: 55°27'58.6", 24°01'40.9.

LANKYTOJŲ CENTRAS

Nuo čia prasideda pažintis su Krekenavos regioniniu parku – gausite informacijos apie lankomus objektus, žemėlapius, galėsite pasirinkti kelionės maršrutą, peržiūrėti filmus, rasti naudingos informacijos, apsilankyti ekspozicijoje, pasakojančioje apie Nevėžio senvages.

Adresas: Dobrovolės k. 2, Krekenavos sen., Panevėžio rajonas

Tel. 8 687 10 999, 8 604 97 164.

www.krekenavosrp.lt

PARKO PRODUKTO ŽENKLO TURĖTOJAI (dėl lankymo būtina susitarti iš anksto)

Linų muziejus. Pažintis su linininkystės tradicijomis: pamėginti nubraukti lino galvutes, minti, brukti, šukuoti pluoštą ir net pabandyti austi.

Adresas: Stultiškių g. 2A, Stultiškių k., Panevėžio rajonas. Tel. + 370 615 43 097.

SARTŲ REGIONINIS PARKAS

1. **Sartų ežero apžvalgos bokštas.** Jį 2003 metais vaizdingas Aukštaitijos apylinkės mėgstantiems stebėti žmonėms pastatė įmonė AB „Rokiškio sūris“. Iš pradžių bokšto aukštis siekė 22 metrus, bet po kelerių metų jis buvo paaukštintas iki 33 metrų. Iš apžvalgos bokšto atsiveria kvapą gniaužiančios unikalaus Sartų ežero ir jo apylinkių panoramos. Giedrą dieną matomumas siekia kelias dešimtis kilometrų.

Koordinatės (LKS): 615150, 6191149.

2. **Velikuškių II piliakalnis „Sala“.** Iš trijų pusių piliakalnį supa vanduo, iš ketvirtos – drėgna tarpukalvė, todėl jis dar vadinamas Salos vardu. Piliakalnio šlaitai statūs, 20–25 m aukščio. Nuo jo atsiveria vaizdingos Sartų regioninio parko panoramos, todėl piliakalnį labai pamilo parko lankytojai. Piliakalnio aikštelėje tyrimų metu buvo aptiktas ryškus kultūrinis sluoksnis, kuriame rasta akmeninių kirvių, lygios keramikos, geležies gargažių, gyvulių kaulų.

Koordinatės (LKS): 617052, 6189665.

3. **Bradesių ąžuolas.** Tai – valstybės saugomas gamtos paminklas, jo amžius – daugiau kaip 500 metų, aukštis – 30,70 m, apimtis – 6,45 m, kad jį apkabinti reikia 6 suaugusių žmonių. Bradesių ąžuolas dar tituluojamas Stelmužės ąžuolo broliu.

Koordinatės (LKS): 617616, 6190151.

LANKYTOJŲ CENTRAS

Lankytojų centre įrengta interaktyvi ekspozicija tema – „Unikalus Sartų ežeras“. Čia susipažinsite su Sartų regioninio parko gamtos ir kultūros paveldo vertybėmis, gausite visapusišką informaciją apie pažintinio turizmo galimybes, galėsite įsigyti suvenyrų.

Adresas: Vytauto g. 5, Dusetos, LT-32309 Zarasų r. Tel. 8 645 56344, (8 385) 56849. El paštas sartu.rp.lc@saugoma.lt, www.sartai.info

Koordinatės (LKS): 615593, 6180725

PARKO PRODUKTO ŽENKLO TURĖTOJAI (dėl lankymo būtina susitarti iš anksto)

1. **Tautodailininkas Erikas Čypas.** Sertifikuotas medžio drožėjas savo įkurtame Amatų centre kuria vienetinius medžio drožinius. Ypač populiarios prieverpstės.
Adresas: K. Būgos g. 1, LT-32304 Dusetos, Dusetų sen., Zarasų r.
Tel. +370 610 26296. El. p. erikascypas@gmail.com
<https://www.facebook.com/dusetu.amatucentras.3>
2. **MB „Vaitukaičiai“ prekės ženklas „Medūkis“.** Rengia edukacijas apie bitininkavimą, medaus sukimą, žvakių liejimą.
Adresas: Vasaknų g. 3, Šlapių k., Dusetų sen., Zarasų r., LT-32311.
Tel. +370 698 29669. El. p. info@medukis.lt www.medukis.lt

SIRVĖTOS REGIONINIS PARKAS

1. **Pažintinis Mitologinis takas.** Tako ilgis – 1,3 km. Jame yra 17 skulptūrų, kuriose įkūnytos senosios lietuvių Dievybės ir mitologinės būtybės. Dievai – tai ne kas kita, o gamta, mus supančios aplinkos suasmeninimas. Žmogus gyvena apsuptas ir globojamas aukštesniųjų jėgų – Dievų. Tikėta, kad šios jėgos perspėja apie pavojus, saugo ir gina, moko išminties. Tai atskleidžia protėvių pasaulėžiūrą ir aplinkos suvokimą.
Koordinatės: 55.19367070526893, 26.203125094793016.
2. **Kačėniškės piliakalnis.** Vakarinis Mergežerio krantas įrėmintas pailgos, apie pusės kilometro ilgio kalvos. Šioje kalvoje kadaise buvo įrengtas Kačėniškės piliakalnis. Vienas jo šlaitas baigiasi ežero pakrantėje, kitas (vakarinis) – pelkėje. Nuo piliakalnio viršaus atsiveria vaizdas ne tik į ežerą, bet ir į kitame krante sustingusias Švenčionių aukštumos bangas. Piliakalnio šlaituose yra buvusių griovių su pylimais likučių. Rytinis šlaitas buvęs statesnis, tad praeityje nušliuozęs į ežerą.
Koordinatės: 55.22091190374671, 26.262106031136334
3. **Lino verdenės šaltinis.** Lino verdenė papildo Sėtikio ežerą kiekvieną sekundę beveik šešiais litrais gėlo šaltinio vandens. Per parą čia „išverdama“ apie 500 m³ geriamojo vandens. Šaltinis išsikrauna iš fluvio-glacialinių nuogulų: smėlio, žvirgždo ir gargždo su smulkiais rieduliais. Vanduo telkiasi pasagos formos baseinėlyje, kuris nuo ežero pusės patvenktas akmenine sieniele su trimis latakais. Versmės vanduo gėlas ir santykinai kietas. Geležies koncentracija 0,1 mg/l. Ypač išpūdingai atrodo Lino verdenė bei aplinka šaltomis gilios žiemos dienomis. Kadangi šaltinio vandens temperatūra, nepaisant nukritusios oro temperatūros, išlieka teigiama ir siekia apie 8 °C, vanduo baseinėlyje niekada neužšąla.
Koordinatės: 55.16307975737962, 26.24806844075157

LANKYTOJŲ CENTRAS

Jis įkurtas Šventos dvaro svirne. Pirmajame aukšte įrengta vidaus ekspozicija, kurios tema „Mitologija“. Pagrindinis ekspozicijos elementas – Gyvybės, arba Pasaulio medis. Remdamiesi šiuo simboliu, mūsų protėviai aiškino pasaulio struktūrą, amžiną gyvenimo

ratą. Ekspozicijoje atspindi pagrindiniai elementai – gamta, kaip neatsiejama jos dalis – žmogus, nuo seno kuriantis kultūrą. Sakmės, legendos – didelė šios kultūros dalis, pasiekusi mus iki šių dienų. Aplink medį, jo viduje bei kitur yra pamatysite įvairių ženklų, simbolių. Kiekvienas iš jų turi unikalią reikšmę. Šie ženklai yra įpinti į maldas Žemynai, Perkūnui bei Gabijai. Tekstai užrašyti ant stiklinių pertvarų, skiriančių atskirų patalpų erdves. Simbolių reikšmės lankytojas gali sužinoti naudodamasis šios unikalios Lankytojų centro kalbos šifro lentelėmis. Gyvybės medžio viduje išgirsite sakmių įrašus ir iš dabarties pasinersite į mitinį pasaulį.

Adresas: Dvaro g 25, Šventos k., Švenčionių rajonas. Tel. +37069807798. El.paštas: sirveta.rp@saugoma.lt
Koordinatės: 55.193656597504685, 26.203523431018766

PARKO AMATININKAI (dėl lankymo būtina susitarti iš anksto)

Inga Bakšienė. Kepa įvairius kepinius ir gali tai pademonstruoti, užsiima rankdarbiais.

Adresas: Klišiškės g. 7, Klišiškės k., Strūnaičio sen., Švenčionių rajonas.
Tel. 867445596.